

Notat oppfølging Åpenhetsbarometer

Formannskapet 11.11.21

Bakgrunn

Det er i samfunnet si interesse at offentlighetsprinsippet vert etterlevd på ein best mogleg måte i kommunen. Informasjon om samfunnsspørsmål generelt og forvaltninga si verksemd spesielt, er ein føresetnad for ein informert samfunnsdebatt. Det er derfor viktig at Alver kommune har ein praksis som legg til rette for innsyn i forvaltninga frå publikum og presse.

Kommunen fekk ein låg score på Åpenhetsbarometeret som Pressens offentlighetsutvalg og Kommunal Rapport lanserte hausten 2021. Undersøkinga vart gjennomført sommaren og hausten 2021. Åpenhetsbarometeret har som føremål å gi eit innblikk i kva grad kommunane gir tilgang til politiske dokument og legg til rette for innsyn i forvaltninga og politiske prosessar.

Sjølv om eit slikt barometer ikkje gir eit fullstendig bilete av kor open kvar enkelt kommune er, så bringer den på banen viktig informasjon om dagens situasjon og påfølgande debatt om korleis vi ønskjer at praksis skal vere for framtida. Rådmannen gjorde greie for poengskår, bakgrunn og planlagte tiltak i formannskapet 14.10.21, og dette notatet gir nærare informasjon om framdrift.

Framdriftsplan

Innsyn

Det er offentlighetsloven som regulerer kva for dokument ein kan krevje innsyn i. Alver kommune har skriftleg rutine for handtering av innsynskrav og rettleiar for vurdering av desse. Dagens rutine legg til rette for at innsynskrav vert handtert utan ugrunna opphald, slik loven krev. Kommunen fekk fråtrekk i poeng for manglande handtering av innsynskrav i undersøkinga. Det er derfor sett i verk tiltak internt i organisasjonen for å kvalitetssikre handtering av innsynskrav.

Fulltekstpublisering

Offentlege organ har plikt til å føre journal som er offentleg tilgjengeleg, slik Alver kommune gjer. Ein offentlig postjournal er ei liste over inngåande post, utgåande post og interne notat. Stadig fleire kommunar etablerer fulltekstpublisering, som betyr

at også dokumenta ligg tilgjengeleg på postlista. Andel kommunar med fulltekstpublisering i Noreg er vel 40 % i 2021, jf. undersøkinga.

Det er eit mål at Alver kommune har på plass fulltekstpublisering for arkivdelane *gbnr*, *land*, *plan* (teknisk/arealforvaltning) fom 01.01.22. Forankring, opplæring og iverksetting av risiko- og konsekvensreduserande tiltak basert på ROS-analyse av ordninga er viktige suksesskriterier for å etablere ei trygg og god ordning. Det pågår førebuing blant leiarar og sakshandsamarar, samt førebuing av teknisk løysing for fulltekstpublisering av arkivdelane som omhandlar «teknisk», der den største delen av krav om innsyn kjem.

Alver kommune sitt arkiv er inndelt i arkivdelar ut i frå kva type dokumentasjon dei inneheld. Ved siden av arkivdelane *gbnr*, *land* og *plan*, er SAK ein arkivdel på dagens postliste. Mange av dei graderte sakene i denne arkivdelen inneheld personsensitiv informasjon og konsekvensen om dette ved ein feil vert publisert på postlista kan vere stor. Mengde innsyn i denne arkivdelen er mindre. Rådmannen rår til at fulltekstpublisering av SAK-arkivet skjer våren 2022.

Avansert søkefunksjon

Ein avansert søkefunksjon i postlista på kommunen sin innbyggjarportal gjer det enklare for den som søker innsyn i sakar og prosessar å få oversikt over relevante saker og dokument. Alver kommune har allereie etablert avansert søkefunksjon, og manglande poenggjeving i undersøkinga kan skuldast ein feil i oppsettet av poeng.

Tidsspenn på postjournal

Postjournalen for Alver kommune omfattar dokument tilbake til oppstart 01.01.20. I undersøkinga fekk Alver kommune fråtrekk i poeng fordi journalen var tidsavgrensa. Det er ikkje tilfelle, men skuldast truleg at det ikkje var tatt omsyn til at Alver er ein ny kommune.

I tillegg til postjournalen for Alver, er det også tilgjengeleg postjournal for dei tre tidlegare kommunane på innbyggjarportalen. Desse postjournalane er avgrensa tilbake i tid til oktober 2017. Det pågår dialog med leverandør av sakshandsamingssystem ACOS og IKT NH for å finne teknisk løysing, slik at desse ikkje vert tidsavgrensa, men strekk seg tilbake til 2014. 2014 er tidspunkt for etablering av elektronisk arkiv i Radøy, Lindås og Meland.

Tid mellom journalføring og publisering

I undersøkinga vart det peika på at Alver kommune har 5-7 verkedagar mellom journalføring og publisering på postliste. Rutinen for journalføring er no endra, slik at det no er 3 verkedagar mellom journalføring og publisering.

Journalføring av SMS

Det er innhaldet, ikkje utforming eller format, som avgjer om kommunikasjon skal journalførast og arkiverast. Ei tekstmelding kan derfor vere eit saksdokument som både har verdi som dokumentasjon og er underlagt sakshandsaming. I

Åpenhetsbarometeret vart det vist til at kommunen kan betre praksis med omsyn til å arkivere SMS'ar.

Det er sett i verk informasjonstiltak og Dokumentsenteret har etablert ny rutine i kvalitetssystemet for å leggje til rette for at arkivverdige SMS'ar vert journalført.

Organinterne dokument

Undersøkinga viser til at Alver kommune har eit potensiale for å auke omfang av journalføring av organinterne dokument. Det er som hovudregel ikkje journalføringsplikt for interne dokument, men det vert sett i verk opplæringstiltak som skal leggje til rette for at organinterne dokument i større grad vert journalført.

Byggesak på nett

I følgje det regionale samarbeidet for Nordhordland, Digitalisering og innovasjon (DI), er det førebels ikkje konkrete planar om innføring av eByggesak i Alver. Det pågår eit arbeid i DigiVestland med å førebu innføring av eByggesak ved at det vert arbeid med ein pilot i eit utval kommunar. DI er i dialog med prosjektleiar for dette prosjektet i DigiVestland, men det er førebels for tidleg å tidfeste framdrift for Alver kommune.

Styrevervregistrering

I undersøkinga fekk ikkje Alver kommune uttelling på punktet Styrevervregistrering. KS' styrevervregister er eit webbasert register som skal gje oversikt over folkevalde, leiarar og styremedlemmer sine verv og økonomiske interesser. Registeret er gratis og opent for allmenta.

Opplysningar om den enkelte folkevalde eller leiar i alle kommunar vert automatisk henta- frå Kommuneregisteret, frå Enhetsregisteret og Foretaksregisteret i Brønnøysund. I tillegg kan ein sjølv legge inn relevant informasjon om andre rollar, verv eller interesser. For kommunale verksemder må generalforsamling først vedta å slutte seg til Styrevervregisteret. Dette vil vi kome attende til under revidering av kommunen sin eigarskapsstrategi.

Folkevalde sine e-poster er no registrert og det vert arbeidd med å registrere dei tilsette sine e-postadresser i KS Styrevervregister. Når dette er klart, vil dei folkevalde og tilsette med mynde til å gjere vedtak/innkjøp, få tilsendt informasjon med lenke til å kunne gjere endringar og oppdateringar. Lenka til Styrevervregisteret vert tilgjengeleg på Innbyggjarportalen.

Offentleg postjournal for foretak/kommunale selskap

Når det gjeld krav til offentlig postjournal for foretak/kommunale selskap vert det vist til to alternativ – selskapa fører eiga postliste eller dei er inkludert i kommunen si postliste. Offentleg eigde selskap skal føre postliste, men om dette skal inkluderast i kommunen sin postliste eller kvart selskap fører eigen liste, vil vi kome attende til i arbeidet med utarbeiding av eigarstrategi.